

Список використаних джерел:

1. Нів'євський О. Сільські громади та земельна реформа / О. Нів'євський, О. Галиця // VoxUkraine: Аналітична платформа. – 2020. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://voxukraine.org/uk/silski-gromadi-ta-zemelna-reforma/>
2. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2010. – № 50-51. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#n1015>
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення: Закон України від 31 березня 2020 р. № 2178-10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua/news/actual/191679.html>
4. Питання передачі земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності у комунальну власність об'єднаних територіальних громад: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 січня 2018 р. № 60-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60-2018-p>
5. Ресурсне забезпечення об'єднаної територіальної громади та її маркетинг: навч. посіб. / Г. А. Борщ, В. М. Вакуленко, Н. М. Гринчук, Ю. Ф. Дехтяренко, О. С. Ігнатенко, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук, В. В. Юзефович. – К., 2017. – 107 с.

Онопрієнко Ю.Ю.

аспірант,

Сумський державний університет

ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДОЛОГІЧНИХ ОСНОВ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ БАНКУ

На сьогоднішній день необхідність забезпечення стабільного функціонування банку та його ефективного розвитку в умовах невизначеності стимулює розвиток стратегічного управління, оскільки його центральною ланкою є обґрунтування управлінських рішень, що базуються на зіставленні власного ресурсного потенціалу з можливостями та загрозами зовнішнього середовища.

З огляду на це вважаємо за потрібне дослідити світовий досвід стратегічного управління та наявні школи стратегічного управління. Таке дослідження є важливим для розуміння особливостей побудови

системи стратегічного управління фінансами банку, вибору інструментарію тощо.

При дослідженні стратегічного управління численні вчені спираються на різні класифікації шкіл стратегій. Найдосконалішою, найбільш популярною та найдетальнішою вважають класифікацію з десяти шкіл стратегій Г. Мінцберга, Б. Альстренда, Дж. Лемпела [1]. Ця класифікація була декілька разів переглянута та доповнена іншими авторами. Зокрема, доповнюють думку Г. Мінцберга і співавторів Х. Волберда та Т. Ельфрінг [2], кардинально інший поділ пропонують Т. О'Шеннесі [3], В. Катькало [4]), Р. Вітгінгтон [5].

Поява неоднозначності в цьому питанні потребувала розгляду їх можливого поєднання та розробки нової систематизації наявних шкіл стратегій, що надалі дозволить визначити характеристики системи стратегічного управління банком та його інструментарій.

Дослідження сучасних наукових знань дозволило виділити чотирнадцять наукових шкіл, частина з яких використовуються в управлінні компаніями традиційних галузей, інші є ефективними в інноваційних сегментах, некомерційних організаціях, фінансових установах і, зокрема, банках. А саме виділено такі погляди шкіл стратегічного управління [складено автором на основі 1; 2; 3; 4; 5; 6].

1) школи стратегічного управління за класифікацією Г. Мінцберга [1]: школа дизайну (А. Чандлер, К. Ендрюс); школа планування (І. Ансофф); позиціонування (Сунь-Цзи, К. Клаузевіц, М. Портер); підприємництва (К. Маркс, Й. Шумпетер); когнітивна (пізнання) (Г. Саймон); навчання (Дж. Куїн); влади (Г. Аллісон, А. Макміллан); організаційної культури (Т. Пітерс, Р. Уотермен, Дж. Джонсон); зовнішнього середовища (М. Ханнан, Дж. Фріман); конфігурації (А. Чандлер, Д. Міллер);

2) школа, виділена Ч. Фомбрун [6]: школа кооперативних стратегій (Ч. Фомбрун);

3) школи, виділені Х. Вольбердою і Т. Ельфрінгом [2]: школа меж (Д. Пфедфер, Д. Саланчик, Олдрич); школа динамічних здібностей (Д. Тис, Х. Вольберд, Т. Ельфрінг);

4) школа стратегічного мислення, виділена Т. О'Шеннесі [7].

Для кожної із шкіл стратегічного управління характерними є особливості, що забезпечують переваги у використанні саме її

методології у певних умовах. Суттєві відмінності стосуються інструментарію, що застосовується в межах різних шкіл.

Так, основою розробки стратегії в межах школи дизайну є SWOT-аналіз, що дозволяє досягнути максимальної відповідності між внутрішніми можливостями та станом зовнішнього середовища. Процедури розробки стратегії при цьому чітко не регламентовані. При використанні в стратегічному управлінні підходу, що отримав назву «школа планування», стратегію формують у плановому режимі та основним методом є сценарне планування. Школа позиціонування використовує матричні інструменти стратегічного аналізу. Саме до цієї групи належить Бостонська консультативна група (БКГ) та розроблені в її межах матриці «зростання – доля ринку» та криві досвіду. Школа підприємництва розглядає процес стратегічного управління через дії та якості керівника, зокрема, його досвід, інтуїцію, розсудливість. Школа навчання передбачає, що розробка та формалізації стратегії відбувається поступово з неодмінним урахуванням зовнішніх реакцій. При використанні цієї стратегії використовуються імітаційні моделі, ділові ігри.

Підходи до стратегічного управління не є сталими, а розвиваються, причому можуть з'являтися нові школи, може розвиватися методологія наявних. Так, теорія динамічних здібностей, на думку деяких авторів [1; 8], є новим етапом еволюції стратегічного управління. Згідно з теорією, що захищається школою динамічних здібностей, середовище функціонування організацій є мінливим, а фактори, що формують успіх на поточному етапі розвитку, можуть спричинити проблеми в майбутньому. Тому, задля збереження конкурентних переваг, організації мають створювати такі унікальні матеріальні та нематеріальні активи, що забезпечать адаптацію організації до змін зовнішнього середовища. Цей підхід є актуальним при формуванні системи стратегічного управління банком, а динамічні здібності банку полягають у його спроможності визначати та усвідомлювати потенційні загрози, використовувати можливості та забезпечувати конкурентоспроможність, в тому числі, й через управління його фінансами.

Зважаючи на здатність елементів методології різних шкіл поєднуватись з іншими відповідно до характеристик та вимог

організації, застосування методологічних підходів має бути найефективнішим. Сучасний науковий базис стратегічного управління має забезпечувати можливість банку створювати та підтримувати унікальні конкурентні переваги, що сприятимуть отриманню позитивних результатів його діяльності у поточній та довгостроковій перспективах через використання накопичених теоретичних знань й практичного досвіду зі стратегічного управління.

Отже, такий аналіз методології різних шкіл стратегічного управління є корисним для розвитку стратегічного управління банком. Тому в подальшому дане дослідження буде використане для розробки підходу до формування системи стратегічного управління фінансами банку.

Список використаних джерел:

1. Минцберг Г. Школы стратегий. Стратегическое сафари: экскурсия по дебрям стратегий менеджмента / Г. Минцберг, Б. Альстрэнд, Дж. Лэмпел. – СПб.: Питер, 2001. – 336 с.
2. Rethinking Strategy / Edited by Henk W. Volberda and Tom Elfring. Guildford : Biddles Ltd. – 2001. – 322 p.
3. O'Shannassy T. Modern strategic management: Balancing strategic thinking and strategic planning for internal and external stakeholders / Tim O'Shannassy // Singapore Management Review. – 2003. – № 25–1. – С. 53-67.
4. Катькало В. С. Ресурсная концепция стратегического управления: генезис основных идей и понятий / В.С. Катькало // Вестник С.-Петербур. ун-та. – 2002. – № 4(32). – С. 20-40.
5. Whittington R. What is Strategy – and Does it Matter? / Whittington Richard // London: Cengage Learning EMEA. – 2001. – 153 p.
6. Пастухова В. В. Стратегічне управління підприємством: філософія, політика, ефективність : монографія / В.В. Пастухова. – К.: КНТЕУ, 2002. – 301 с.
7. O'Shannassy T. Strategic thinking: a continuum of views and conceptualisation / T. O'Shannassy. – Melbourne: RMIT business working paper series. – 1999. – 30 p. – (Препринт / Royal Melbourne Institute of Technology. Graduate School of Business. № working paper – 99/21). – 30 p.
8. O'Shannassy T. Lessons from the Evolution of the Strategy Paradigm / T. O'Shannassy // Working Paper Series. – 1999. – № 20. – P. 1–25.